

SIRALOMHÁZ I.

Alkotó	Munkácsy Mihály Munkács, 1844 – Endenich, 1900
Készítés ideje	1870
Tárgytípus	festmény
Anyag, technika	olaj, fa
Méret	képméret: 139 x 193,5 cm keretméret: 178 x 240 x 16 cm
Leltári szám	65.54T
Gyűjtemény	19–21. századi Gyűjtemény / Festészeti Osztály
Kiállítva	Magyar Nemzeti Galéria B épület, Első emelet, 19. századi művészet – Változatok a realizmusra. Munkácsytól Mednyánszkyig

Munkácsy Mihály első jelentős műve a még düsseldorfi tanulóévei alatt festett Siralomház, amely a korban népszerű betyárábrázolások romantikával kevert, realista szemléletű feldolgozása. Az 1848-49-es szabadságharc után az osztrák seregbe való besorozás vagy megtorlás elől sok fiatal állt betyárnak. A pusztába menekülő és bujdosó, törvényen kívüli szegénylegények a gazdagok kirablásával biztosították megélhetésüket. A korabeli szokásjog szerint a halálra ítélt betyárt kivégzése előtt meglátogathatták rokonai, ismerősei. A búcsú mellett ez az elrettentés eszköze is volt. Mivel nem egyértelmű, hogy a kép főszereplője ártatlan áldozat vagy bűnöző, az ebből fakadó bizonytalanság különleges érzelmi töltetet kölcsönöz a képnek. A drámai hangulatú festmény komor színvilága, sötét/világos színpárok ellentéteire építő koloritja elmélyült lélektani ábrázolással párosul. A szereplők mozdulatai, arckifejezései, gesztusai az érzelmek egész skáláját: csodálkozást, döbbenetet, sajnálatot, közönyt mutatnak, s arra hivatottak, hogy a nézők érzelmeire is hassanak. Ez a társadalomkritikától sem mentes megközelítés a korabeli francia realizmus hatását mutatja, amiről Munkácsy korai, realista korszakának számos remekműve tanúskodik. A Siralomházat Munkácsy korának egyik legrangosabb nemzetközi kiállítóhelyén, a párizsi Szalonon is bemutatta, ahol azonnal elismerésre és sikerre tett szert: egy tudósítás szerint tömegek tolongtak a kép előtt, számos kritikában cikkeztek róla, kiemelve a kép eredetiségét, és a Szalon egyik érmét is elnyerte. A képet még szinte a festőállványról megvette egy amerikai műgyűjtő, majd közel száz év után külföldi magántulajdonból vásárolta meg a magyar állam. | Krasznai Réka